

ETKİNLİKLERLE
MÜZE
EĞİTİMİ
KİTABI

FERDA ÖZTÜRK KÖMLEKSİZ

3. Baskı

 PEGEM
AKADEMİ

Editör: Ferda ÖZTÜRK KÖMLEKSİZ

ETKİNLİKLERLE MÜZE EĞİTİMİ KİTABI

ISBN 978-625-8044-64-5

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2024, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Mart 2022, Ankara

3. Baskı: Ocak 2024, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Durmuş
Dizgi-Grafik Tasarım: Tolga Çelikkan
Kapak Tasarımı: Tolga Çelikkan

Baskı: Ada Matbaacılık Yayın San. Tic. Ltdi. Şti.
Ostim OSB Mah. 1578. Cd. No: 21
Yenimahalle/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 44093

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Oyun oynamaktan hiç vazgeçmek istemeyen bir çocuk olarak yaşamın hayalsiz ve oyunsuz ne kadar zor olduğunu düşündüğüm ve zorlandığım yetişkinlik yıllarımda beni oyunla ve dramayla buluşturan, sanat eğitime disiplinler arası bir anlayışla bakmamı sağlayan sevgili hocam Prof. Dr. İnci San'a.

ÖN SÖZ

Günümüzde müzeler, müze ziyareti yapacak kişilerin (öğretmenler, öğrenciler, aileler, farklı yaş grupları, farklı engel grupları vb.) gereksinimlerini ön plana alarak müze gezilerini planlamalarına yardımcı olabilmekte ve bu ziyaretçilere eğitici ve eğlendirici etkinlikler sunabilmektedir. Eğer müzede yapılacak etkinlikler öğretmen ve öğrencilere yönelik planlanıyorsa, bu plan genellikle, okul-müze iş birliği içinde ve öğretim programlarına uygun olarak yapılabilmektedir. Böylelikle müzeler, öğretmen ve öğrencilerin gözünde yılda bir ya da en fazla iki kez hızlı bir şekilde gezilen ve hiçbir şey yapılmadan geri gelinen sıkıcı mekânlar olarak görülmekten kurtarılabilir. Müzenin koleksiyonu ile örtüşen birçok ders, müze eğitimi kapsamında işlenebilmektedir. Yıllık planlarınızı ve ders programınızı hazırlarken sınıf ortamında yapacağınız birçok etkinliği müzelerde uygulamalı olarak gerçekleştirebilir ve derslerinizle ilgili birçok kazanımı (öğrenme çıktısını) müze çalışmalarına uyarlayabilirsiniz. Bu kitapta yer alan etkinlik örnekleri; KKTC Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim programı 1-5'inci sınıf öğrenme çıktılarına göre; müze öncesi etkinlikler, müzede yapılacak etkinlikler ve müze sonrası yapılacak etkinlikler olarak hazırlanmıştır. Müze eğitimi alan uzmanlarından alınan görüşler doğrultusunda öğrenci ve öğretmen hedef ve beklentileri belirlenmiş ve müze eğitim etkinliklerine son şekli verilmiştir. Bu kitapta yer alan müze eğitimi etkinlik örneklerini, gitmeyi planladığınız müzelerdeki nesnelere uyarlayarak kendi müze etkinliklerinizi oluşturabilir ve gönüllü müze eğitimcileri olabilirsiniz.

Dr. Ferda Öztürk Kömleksiz

Teşekkürler

Çocukluğumun yaz'larını geçirdiğim Amasra Arkeoloji Müzesi bahçesindeki aslanın sırtında hayal kurarak başlayan müze yolculuğum, 2011 yılından beri yaşamımı sürdürdüğüm bu güzel adada devam ediyor. Bu yolculuğumda bana eşlik eden sevgili eşim Müfit Kömleksiz'e, desteklerini artık yanımda olamasalar da her an hissettiğim annem ve babama, KKTC Güzelyurt Arkeoloji ve Doğa Müzesi ile 2014 yılından başlayarak sürdürdüğüm müze eğitim çalışmalarımda bana destek veren Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Eski eserler ve Müzeler dairesi müdürlüğüne, Güzelyurt bölge şube amiri Emine Hilkat'a, arkeolog Mehmet Şöforoğlu'na ve Güzelyurt Arkeoloji ve Doğa Müzesinin tüm çalışanlarına, kitabın okuma aşamasında benden desteğini esirgemeyen Prof. Dr. Ayşe Çakır İlhan, Doç. Dr. Ayşe Okvuran, Prof. Dr. Aysel Akyol, Doç. Dr. Ali Akın Akyol'a, düzelti ve okuma kısmındaki yardımlarından dolayı Prof. Dr. Ahmet Güneşli'ye, etkinlikleri inceleyen alan uzmanlarına, müzedeki nesnelerin fotoğraf çekimini yapan Erkin Tayhani'ye, müze eğitim etkinliklerinin fotoğraf çekimindeki yardımlarından dolayı Fatma Altuntuğ ve Meryem Özkardeşler'e, Taşkent Doğa Parkı tahnit ustası Mehmet Paralik'e, Doç. Dr. Nazım Kaşot'a, Doç. Dr. Mehmet Şahin'e, Soli Nekropolü ışığında Kıbrıs'ta klasik dönem adlı doktora çalışmasındaki fotoğraf arşivini benimle paylaşan Dr. Öğr. Üyesi Hazar Kaba ve Kadir Kaba'ya, destekleri için Prof. Dr. Rümeysa Demirdamar ve Prof. Dr. Oğuz Karakartal'a, kitabın özgün tasarım ve mizanpajını yapan Emin Tolga Çelikkan'a, Pegem Akademi Yayıncılığa teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

- Ön Söz
- Bölüm 1: Giriş / 1sf-12sf
- Bölüm 2: Müzemizi Tanıyalım “Güzelyurt Arkeoloji ve Doğa Müzesi” / 14sf-20sf
- Bölüm 3: Müze Eğitim Etkinliklerimizi Planlayalım / 21sf-45sf
- Bölüm 4: Müze Eğitimi Etkinlik Örnekleri / 47sf
- Hayat Bilgisi Dersi Etkinlik Örnekleri / 48sf-56sf
 - Etkinlik 1: Benim Müzem / 48sf-50sf
 - Etkinlik 2: Kültürel Mirasım / 51sf-53sf
 - Etkinlik 3: Dolaba Saklanan Duyular / 54sf-64sf
- Sosyal Bilgiler Dersi Etkinlik Örnekleri / 57-66sf
 - Etkinlik 1: Kronolojik Duvar / 57sf-60sf
 - Etkinlik 2: Müzedeki Arkeologlar / 61sf-63sf
 - Etkinlik 3: Çevremi Kuşbakışı İnceliyorum / 64sf-66sf
- Türkçe Dersi Etkinlik Örnekleri / 67sf-88sf
 - Etkinlik 1: Müzedeki Hayvanlar Konuşuyor / 67sf-73sf
 - Etkinlik 2: Müzedeki Deniz Canlıları / 74sf-82sf
 - Etkinlik 3: Tarihten Kalan İzler / 83sf-88sf
- Matematik Dersi Etkinlik Örnekleri / 89sf-97sf
 - Etkinlik 1: Müzede Geometri / 89sf-91sf
 - Etkinlik 2: Müzedeki Matematikçiler / 92sf-94sf
 - Etkinlik 3: Müzedeki Örüntü / 95sf-97sf
- Görsel Sanatlar Dersi Etkinlik Örnekleri / 98sf-108sf
 - Etkinlik 1: Çağlar Boyu Yaşam ve Giyim / 98sf-101sf
 - Etkinlik 2: Komikolaj / 102sf-105sf
 - Etkinlik 3: Geometrik Sanat / 106sf-108sf

Müzik Dersi Etkinlik Örnekleri / 109sf-126sf

Etkinlik 1: Müzedeki Hayvanların Ritmi / 109sf-111sf

Etkinlik 2: Müzedeki Soli'li / 112sf-119sf

Etkinlik 3: Müzedeki Sesler / 120sf-126sf

Beden Eğitimi, Sağlık ve Spor Dersi Etkinlik Örnekleri / 127sf-135sf

Etkinlik 1: Antik Roma Oyunları / 127sf-130sf

Etkinlik 2: Müzedeki Pegasus / 131sf-133sf

Etkinlik 3: Müzedeki Oryantring / 134sf-135sf

Fen ve Teknoloji Dersi Etkinlik Örnekleri / 136sf-149sf

Etkinlik 1: Müzedeki Hayvanların Yaşam Alanları / 136sf-138sf

Etkinlik 2: Müzedeki Nesli Tükenmekte Olan Hayvanlar / 139sf-141sf

Etkinlik 3: Aristoteles'ten Günümüze Canlıların Sınıflandırılması / 142sf-144sf

Etkinlik Örnekleri ile İlgili Çalışma Sayfaları-Arkeoloji ve Doğa Bölümü Nesneleri / 145sf-148sf

■ Kaynakça / 150sf-153sf

■ Ekler / 154sf

■ Ek 1. Doğa Bölümü "Konuşan Hayvanlar-Ara-Bul Kartları." / 156sf-157sf

■ Ek 2. Müze Eğitimi Etkinliklerinde Kullanılacak Doğa Bölümü Hayvan Fotoğrafları / 158sf-160sf

■ Ek 3. Arkeoloji Bölümü Etkinliklerinde Kullanılacak

"Konuşan Nesneler-Ara-Bul Kartları" ve "Dün-Bugün-Yarın Kartları" / 162-164sf

■ Ek 4. Müze Eğitimi Etkinliklerinde Kullanılacak

Arkeoloji Bölümü Envanter Listesi / 166sf-167sf

■ Ek 5. Müze Eğitimi Etkinliklerinde Kullanılacak

Arkeoloji Bölümü Nesnelerinin Fotoğrafları ve Envanter Kartları / 168sf-206sf

■ Ek 6. Kıbrıs Adasının Dilsiz Harita Çalışması / 206sf

■ Ek 7. Müze Eğitim Etkinliği Katılım Belgesi / 201sf

Cottontail Rabbit
Lepus sylvaticus

► BÖLÜM 1

GİRİŞ

Uluslararası Müzeler Konseyi (ICOM), müze nedir sorusunu; “Müzeler insan ve yaşadığı çevrenin somut ve somut olmayan mirasını inceleme, eğitim ve haz alma amacıyla toplayan, koruyan, araştıran, ileten ve sergileyen, toplumun ve gelişiminin hizmetinde, halka açık, kar düşüncesinden bağımsız, sürekliliği olan kurumlardır.” (ICOM, 2007) şeklinde cevaplamaktadır. Yüzyıllar boyunca, insanlık tarafından ortaya konulmuş her türlü somut ve somut olmayan değerler özelde kültür, genelde ise kültürel miras olarak adlandırılmaktadır (Aydoğan, 2020). Müzelerin kültürel mirası koruma ve gelecek nesillere aktarma konusundaki sorumlulukları ve üstlendikleri görevler de yaşadığımız çağa uygun olarak tartışılmaktadır. “Topluma uzaktan bakan klasik müzeciliğin durağan mekân anlayışı yerine, yeni sunum ve anlatım yöntemlerinin kullanıldığı, kültür ünitesi olarak kurgulanan, yaşayan çağdaş müzecilik anlayışına doğru bir geçişle, müzeciliğin çehresi de değişmektedir.” (Şar ve Sağkol, 2013).

“Değişen müzecilik anlayışıyla birlikte geçmiş, günümüz ve gelecek bağlantısı kurmada müzelerden ne kadar yararlanabiliyoruz” sorusunu da sormak gerekir. WW Earl (1997); “Eğer biz bugün geriye bakmanın önemli ve kaçınılmaz olduğunu kabul ediyorsak o zaman tarih, bireylerle onların geçmişi hakkında konuşabilecek anlamlı ve herkesçe ulaşılabilir bir yol bulmalıdır”.

Müzelerin toplama, koruma, iletişim, araştırma ve sergileme gibi öncelikli görevleri ile birlikte, halka açılma, merak uyandırma, çağdaş eğitime destek olma gibi işlevlerine de vurgu yapmaktadır. “Geleceği anlamak insanların yeryüzüne

